

PUIDEN KAATAMINEN TONTILTA

Syitä puun poistamiseen

Puiden elinikä on useimmiten useamman sukupolven mittainen – joku puulaji voi elää vuosisatoja. Ne ovat tärkeitä maisemallisia elementtejä, koteja erilaisille linnuille ja eläimille sekä tärkeitä ilmanpuhdistajia. Siksi niiden kaatamista kannattaa harkita tarkkaan, eikä perustaa päätöstään ainoastaan siihen että puu varjostaa tai roskaa; metsäisessä Suomessamme kun roskaavat muutkin puut kuin se ainoa pihapuu.

Heikkokuntoisen puun poistaminen on kuitenkin taajama-alueella aina perusteltua, sillä se voi olla vaaraksi ihmisille tai rakenteille. Puu ei voi hyvin, kun sen latvus on hontelo, har-suuntunut, toispuoleinen tai oksat ovat kärjistään tai kokonaan pahasti kuivuneet. Myös puun kyljessä nakuttava tikka on usein merkki puuyksilön heikosta kunnosta. Mikäli ennen suora runko on yhtäkkiä kallistunut, on syytä piankin harkita puun kaatamista. Esimerkiksi pidemmät poutajaksot kuivattavat monia puita ja altistavat ne erilaisille taudeille ja tuholaisille.

Puiden rungoilla ja juuristossa kasvavat erilaiset käävät eivät välttämättä kerro puun huonosta voinnista. Esimerkiksi männyillä esiintyvät käävät lahottavat puuta niin hitaasti ettei niistä ole haittaa. Kuusta vaivaava juurikäpää taas saattaa levitä puusta toiseen ja lahottaa puita. Koivun rungolla oleva, mustunut muhkura on puolestaan erittäin lahottava pakurikäpää ja rungosta ulospäin työntyvä arinakäpää – näiden vaivaamat yksilöt kannattaa poistaa.

Usein taajama-alueilla näkee myös liian lähelle rakennuksia istutettuja tai rakennusvaiheessa siihen jätettyjä puita. Liian lähellä rakennuksia olevat isot puut saattavat tukkia talon salaojia ja pitää seiniä ja kattoa kosteana. Lisäksi lajista ja ympäristön olosuhteista riippuen jotkut puut voivat aiheuttaa suurtakin tuhoa jos myrskytuuli sattuu oikeasta suunnasta puhaltamaan.

Isoja puita ei pitäisikään istuttaa 5 metriä lähemmäs rakennuksia. Tällaisissa tapauksissa on usein perusteltua poistaa puu mieluummin ennen kuin ongelmia ilmenee.

Vai säilytänkö puun sittenkin?

Mikäli puu on kestävämpää lajia eikä sen kasvupaikka ole ongelmallinen, sen kuntoon voidaan vaikuttaa myös erilaisilla hoitotoimenpiteillä. Pihapuita tulisikin hoitaa tarpeen mukaan jo taimesta lähtien, jotta hankaavia tai jatkossa vaarallisia oksia (esim. liian jyrkässä oksakulmassa kasvavat oksat, jotka painon lisääntyessä helposti repeävät) ei pääsisi kehittymään. Vanhemmistakin puista monet lajit kestävät leikkausta, esim. omenapuut sekä jaloista lehtipuista saarni, tammi ja jalava. Koivuista ja vaahteroista ei kannata kovin suuria oksia välttämättä poistaa jos puusta haluaa pitkäikäisen. Oksien poistossa on muistettava leikkaussäännöt: lahottavia tappeja ei jätetä vaan oksa sahataan siististi oksankauluksesta saakka. Repeämässä olevia oksanhaaroja voi myös tukea, mikäli puun haluaa välttämättä säilyttää vielä jonkin aikaa. Käytännön vinkkejä tai apua saa alan ammattilaisilta (arboristit ja Suomen Puunhoidon Yhdistys ry).

Ns. tapitusleikkaus (puusta leikataan kaikki oksat tai runko sahataan poikki latvuksen alapuolelta) on kuitenkin väärä tapa nuorentaa puuta, sillä tapituskohdasta kasvaa runsaasti vesiversoja, jotka pian peittävät saman tilan kuin poistetut oksat. Rungon vesiversojen kasvu on elinvoimaisen puun keino korvata liian voimakkaan leikkauksen yhteydessä poistetut oksat ja palauttaa energiatuotanto entiselle tasolle. Vesiversoilla on taipumus revetä ja ro-

mahtaa alas kasvaessaan pituutta ja painoa. Jatkuva versominen lisää myös leikkaustarvetta tulevina vuosina. Lisäksi tapituskohta on erinomainen väylä lahottajasienille ja hyönteisille jotka tuhoavat puuainesta.

Tarvitsenko luvan?

Maisemaa muuttavaa puiden kaatamista ei saa suorittaa ilman lupaa (maankäyttö- ja rakennuslaki, 128 §, maisematyö lupa). Omalta tontilta puun kaatamiseen ei kuitenkaan tarvita lupaa, mikäli toimenpiteen voi katsoa olevan vähäinen. Vähäiseksi toimenpiteeksi puun kaato voidaan katsoa yleensä silloin, jos puut eivät ole maisemakuvallisesti merkittäviä (esim. jalot lehtipuut tai vanha mänty) tai asemakaavassa suojeltuja puita ja naapurit ovat antaneet toimenpiteelle suostumuksensa. Lupaa ei tarvita myöskään jos puu on yleis- tai asemakaavan, tai myönnetyn rakennus- ja toimenpideluvan mukaisten töiden suorittamisen tiellä tai se on vaarallinen.

Kiinteistön rajalla sijaitsevien puiden kaadosta naapureiden on päästävä yhteisymmärrykseen, samoin suuremmista lähipuista. Naapurin alueelta tunkeutuvien juurien ja oksien poistamisen suhteen noudatetaan suoraan naapuruussuhdelain säännöksiä (laki eräistä naapuruussuhteista 26/1920).

Useamman kaadetun puun tilalle on suositeltavaa istuttaa uutta kasvillisuutta.

Hanke edellyttää rakennusvalvonnan myöntämän maisematyö luvan, mikäli:

- puu / puut ovat asemakaavassa suojeltuja
- puut ovat kaupunkikuvallisesti / maisemallisesti arvokkaita
  - o maisemallisesti merkittäviä ovat mm. isot yksittäispuut, erikoisen malliset tai harvinaisempaa lajia olevat isommat puut, puukujanteet ja –rivit jne.
- puut sijaitsevat alueella, joka asemakaavan mukaan on istutettava tontin osa jolla tulee olla puita

Kaupungin omistamilla vuokratonteilla kiinteistön haltija huolehtii itse tontin puustosta ja kaataa/kaadattaa puut sekä tarvittaessa hakee maisematyö luvan omalla kustannuksellaan.

Maisematyö lupa ja toimenpiteen vähäisyyden arviointi

Mikäli toimenpide on selkeästi maisematyö luvan alaisuudessa, haetaan lupa lomakkeella, joita saa kaupungintalolta rakennusvalvonnasta tai nettisivuilta

<http://www.jamsa.fi/kaavoitus-ja-rakentaminen/rakentaminen/lomakkeet>

Lupa on myönnettävä, jollei toimenpide vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen taikka turmele kaupunki- tai maisemakuvaa. Lupaa ratkaistaessa on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa sen nojalla säädetään.

Toimenpiteen vähäisyyden arviointi on tapauskohtaista, ja **kuuluu lähtökohtaisesti kiinteistön haltijalle**, joka vastaa toimenpiteestä. Jos tontin omistaja / haltija ei halua käyttää harkintavaltaansa vähäisyyden arvioinnissa, voi hän tilata katselmuksen kaupungin valtuutetulta henkilöltä, jolloin osavastuu vähäisyyden tulkinnan oikeellisuudesta siirtyy kaupungille. Tällöin asiantuntija (kaupunginpuutarhuri) on mukana lupakynnyksen arvioinnissa, eikä selvästi vähäisiä puun kaatoja tarpeettomasti panna vireille maisematyö lupa-asioina.

Hakemus ja ohjeet löytyvät osoitteesta

<http://www.jamsa.fi/asuminen/asuinymparisto/puiden-kaataminen>

Hakemus vähäisyyden arvioimiseksi -lomake lähetetään osoitteeseen:

Jämsän kaupunki / Puistotoimi
Teollisuuskatu 10
42100 JÄMSÄ
tai sähköpostiosoitteeseen marju.heino@jamsa.fi

Maisematyö lupa-anomus lähetetään osoitteeseen:

Jämsän kaupunki / Rakennusvalvonta
Koskentie 11
42100 JÄMSÄ

Kuoreen merkintä "Maisematyö lupa"